



T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

100 EĞİTİMİN
YÜZYILI

Sayı : E-32661919-610-47
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

09.05/2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 16/10/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1513275 sayılı yazınız.
b) 18/12/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1550133 sayılı yazınız.
c) 03/03/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1591250 sayılı yazınız.
ç) 12/03/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1596918 sayılı yazınız.
d) 18/03/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1600185 sayılı yazınız.
e) 19/03/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1600965 sayılı yazınız.

7/17398 GK 26
7/20407 GK 66
7/24434 GK 117
7/25008
7/25009
7/25010
7/25011
7/25200
7/25202
7/25296
} GK 123

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç-d-e)'de kayıtlı yazıyla iletilen Diyarbakır Milletvekili Sevilay ÇELENK'in 7/17398, Balıkesir Milletvekili Burak DALGIN'ın 7/20407, Mardin Milletvekili Kamuran TANHAN'ın 7/24434, Kocaeli Milletvekili Lütfü TÜRKKAN'ın 7/25008, Denizli Milletvekili Yasin ÖZTÜRK'ün 7/25009, 7/25010 ve 7/25011, İstanbul Milletvekili Özgül SAKI'nın 7/25200, İstanbul Milletvekili Özgür KARABAT'ın 7/25202 ile Hatay Milletvekili Necmettin ÇALIŞKAN'ın 7/25296 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (35 Sayfa)



İSTANBUL MİLLETVEKİLİ ÖZGÜL SAKİ'NİN 7/25200 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Anayasa'da teminat altına alınan temel hak ve hürriyetlerden herkesin azami düzeyde yararlanabilmesi için bütün vatandaşlarımız üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmekle yükümlüdür. Bakanlık olarak, bir taraftan sendikal özgürlüklerin kullanılmasını desteklerken diğer yandan okullarımıza emanet edilen öğrencilerimizin eğitim öğrenim hakkından sağlıklı ve verimli bir biçimde yararlanmalarını sağlamak kamusal sorumluluğumuzdur. Bununla birlikte Bakanlığımız mevcut sendikaların tamamını, eğitim politikalarının hayata geçirilmesinde bir paydaş olarak görmekte ve üyelerinin haklarını korumaya yönelik demokratik söylem ve eylemlerini desteklemektedir. Ancak öğretmen ve idarecilerimizin sendikal özgürlüklerini kullanırken öğrencilerimizin temel eğitim hakkını ihlal etmemeye dikkat etmeleri, eğitim ve öğretim hizmetinin gerektiği gibi yürütülmesine öncelik vermeleri ve demokratik haklarını eğitim ve öğretimi aksatmayacak yollarla kullanmaları önem arz etmektedir.

Temel hak ve özgürlükleri koruma altına alan ulusal ve uluslararası tüm metinler, hakların başkalarının hak ve özgürlüklerini kısıtlayıcı biçimde kullanılamayacağını da özellikle vurgulamaktadır. Sınırlanabilir bir hak olan sendika hakkı Anayasa'da yer alan temel hak ve özgürlüklerin sınırlama rejimine tabidir. Nitekim Anayasa'nın 51. maddesi ile ikinci ve izleyen maddelerinde sendika kurma hakkına yönelik sınırlamalara da yer verilmiştir. Sendikal hakların; millî güvenlik, kamu düzeni, *genel sağlık, genel ahlak ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması* noktasında sınırlanabileceğinin altı çizilmiştir. Aynı şekilde uluslararası literatür ve metinlerde de hiçbir hakkın kullanımında başka birisinin temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmeyeceği ilkesi genel bir kural olarak kabul edilmiştir. Bu ilke demokratik toplum düzeninin ve hukuk devletinin gerekliliklerinden biridir. Daha açık bir ifadeyle, sendikal hakların sınırlarının da diğer tüm hak ve özgürlüklerde olduğu gibi başkalarının hak ve özgürlüklerinin başladığı yer itibarıyla belirlenmesi demokratik toplum düzeninin gereğidir.

Bu kapsamda tüm demokratik ülkelerde olduğu gibi Anayasamız da eğitim hakkını korunması gereken en temel insan haklarından birisi olarak kabul etmiştir. Anayasa'nın "Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı 42. maddesinde yer alan "*Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.*" ifadesiyle bu hak güvence altına alınmıştır. Başka hiçbir hakkın kullanımında bireylerin eğitim ve öğrenim hakkının sınırlandırılması hem anayasal olarak ve hem de uluslararası insan hakları belgeleri açısından mümkün değildir. Bununla birlikte sendikal hakların kullanılması, "Temel hak ve hürriyetlerin niteliği" başlıklı 12. maddesinde yer alan "*Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir. Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.*" hükmü doğrultusunda tüm hakların kullanımında olduğu gibi evrensel ilkeler kapsamında değerlendirilmiştir. Sendikal haklar, örgütlenme özgürlüğü ve toplu pazarlık hakkını içermekte olup kamu hizmetlerinin nasıl yürütüleceğinin çerçevesini ise mevzuat belirlemektedir. Ulusal ve uluslararası normlarda sendikal hakların kullanımı, kamu hizmetlerini keyfi biçimde yürütmek anlamına gelmemektedir. Sendikal hürriyet iddiasıyla yürütülen ötekileştirici, ayrıştırıcı, kamplaştırıcı ve illegal faaliyetlerin "sendikal özgürlük" kavramını dejenere ettiği ve özüne zarar verdiği de açıktır. Netice itibarıyla, sendikal



özgürlüklerin kullanımı anayasa başta olmak üzere yürürlükteki mevzuata ve toplumsal değerlere paralel bir biçimde yürütülmek durumundadır.

Kadın ve erkeklerin toplumdaki hak ve fırsatlardan eşit şekilde yararlanmaları; eğitim, sağlık ve istihdam gibi temel alanlarda eşit fırsatlara sahip olmaları ve ayrımcılığa uğramamaları öğretim programları ve ders kitaplarında öncelikle esas alınmaktadır. Bunun yanı sıra toplumda üstlendikleri roller ve karşılaştıkları durumlar ise sorumluluk ve fırsat eşitliği ilkeleri doğrultusunda ele alınmaktadır. Bu bağlamda uygulanmakta olan haftalık ders çizelgelerinde soru önergesinde ifade edilen başlıkta bir ders bulunmamaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında geliştirilen öğretim programlarında “toplumsal cinsiyet eşitliği” kavramından hareketle belirlenmiş bir içerik yer almamakla birlikte disiplinler özelinde hazırlanan öğretim programlarının çerçevesini oluşturan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni’nde; ötekileştirici veya ayrıştırıcı bir tutumu önleyen; hak ve özgürlükleri, eşitliği, etik davranmayı, hakkaniyeti, ön yargısızlığı, ölçülülüğü ve liyakati kapsayan “adalet” değeri ele alınmaktadır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli “Erdem-Eylem-Değer Çerçevesi D1. Adalet” değeri başlığı altında “*Hak ve özgürlüklerini bilmek ve korumak, Hakkaniyetli davranmak, Ölçülü ve dengeli olmak, Liyakate önem vermek*” eylemleri vurgulanırken eylemler; “*Hak ve özgürlüklerinden yararlanırken diğer insanların haklarını da savunur.*”, “*Toplumsal hayatta kadın ve erkeklerin eşit haklara sahip olduğunu bilir.*”, “*Bireysel farklılıkların haklardan yararlanmaya engel olmaması gerektiğini bilir.*”, “*Adalet ve eşitlik kavramlarını ayırt eder.*” ve “*Yeterliğe göre yapılan tercihlerin adil olduğunu fark eder.*” şeklinde ifadesini bulan doğru yolu izleme, denge, dürüstlük ve tarafsızlık anlamlarını içeren adalet kavramı, hak ve eşitlik temelli bir anlayış ile ele alınmıştır. Öte yandan Talim ve Terbiye Kurulu Kararları doğrultusunda Bakanlığımızca onaylanan öğretim programları dışında gerek soru önergesine konu gerekse de başka herhangi bir konunun ders içeriği olarak belirlenmesi ve/veya işlenmesi yasal olarak mümkün değildir.

Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatınca eğitim ve öğretime destek olacak şekilde her türlü kaynağın ve iş gücünün kullanılması amacıyla resmî kurum ve kuruluşlar, çeşitli firma, şirket, dernek, vakıflar ve tüzel kişiler ile işbirliği protokolleri imzalanabilmektedir. Söz konusu tüzel kişiler, İçişleri Bakanlığının ilgili birimleri tarafından Anayasa başta olmak üzere 5737 sayılı Vakıflar Kanunu, 5253 sayılı Dernekler Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde değerlendirilip kabul edilmesi durumunda *hukukî tüzel kişilik* yapısı kazanan sivil toplum kuruluşları da (STK) olabilmektedir.

Bu kapsamda, ülkemizin tüm illerinde birbirinden farklı alanlarda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlarla protokol imzalanabildiği gibi yerel düzeyde faaliyet gösteren kuruluşlarla da işbirliği yapılmaktadır. TEMA Vakfı, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Hacı Ömer Sabancı Vakfı, Öğretmen Akademisi Vakfı, Doğal Hayatı Koruma Vakfı, Elginkan Vakfı, Türk Tekstil Vakfı, Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA), Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı, Ahbap Derneği, Türk Eğitim Derneği, Serebral Palsili Çocuklar Derneği, Kuaförler Derneği, Klasik Sanatlar Derneği, Türkiye Kızılay Derneği, Türkiye Futbol Federasyonu, Türkiye Özel Sporcular Spor Federasyonu, Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu iş birliği yürütülen kurum ve kuruluşlardan sadece birkaçıdır.